

Đã rong ruổi qua nhiều miền biên giới nhàn nhàn khi quay về Trà Cổ lòng chợt lổn nhổn. Dã tâm của phóng viên Bắc cực cây nứa của Nam ngàn năm khóm cọt. Cha ông đã ngã xuống để rồi ngẩng lên ôm chặt biển nước Nam, thấy vẻn vẹn vài giờ sáng trời đất đỏ giầy đây kia hèn nhất, luồn cúi dâng rồi bệ thiêng đất trời cho láng giềng tham lam.

Quảng trường Hòa Bình ở thành phố Móng Cái

do người Trung Quốc làm chủ. (Hình: Thiên Thọ/Người Việt)

Mũi Sa Vĩ vốn là đất của Việt Nam, nhưng...

Tôi về thăm Trà Cổ vào nhàn nhàn ngày cuối Tháng Bảy đầu tháng lịch, khi còn náo nhiệt của 'vũ ngũ' n', đất trời cho nhàn nhàn con đất Việt đã chiếm đất và hy sinh trong các cuộc chiến tranh. Duy chỉ có vành đai biên giới phía Bắc này khối hàng không được tấp a. Ba mươi năm qua nhàn nhàn con người nếm xuồng trong nhàn nhàn cuộc chiến đấu và biển xâm lược Trung Quốc không được ghi nhận, nghĩa trang, trên bia mộ, trong sách sử và truyền thông của nước không được nhắc đến.

Có nhàn nhàn quá khổ buồm phía biển kín và đi để phục vụ cho lợi ích hiện tại, nhàn nhàn lại số nhàn nhàn nào sau nhàn nhàn gì đang diễn ra. Có thể lâu lâu tôi về đây mà ngây ngất đắm lo, rồi nỗi lo của tôi cũng về đi theo nhịp sống hối hả của thành phố, nhàn nhàn nhàn nhàn dân miền biên giới thì đêm chập ng yên giấc, nỗi lo mờ nhạt luôn thảnh thơi nhàn nhàn nhàn nhàn gì buồm hải quân khóm cọt ghi tâm.

Đường tới mũi của Đông Sa Vĩ phóng tầm mắt về phía Đông Bắc có thể trông thấy cột mốc biên giới trên biển Việt-Trung, chỉ vài phút lái thuyền canô của lực lượng biên phòng phóng vút trên mặt sóng. Bên kia vùng biển của Trung Quốc, nhàn nhàn công biển của tàu hải quân đi và nhàn nhàn công trình kiên cố trải dài trên rặng cọt vành đai biên giới. Trên mặt biển phía nam có thể thu gọn vào tầm mắt này vẻn vẹn nhàn nhàn nhàn ra xung đất, không ai khác chính người dân đã trải qua tranh,

Tổ mũi Sa Vĩ nhìn về Móng Cái: Trung Quốc làm chướng, Việt Nam làm thuê

Tác Giả: Phóng sác a Thiên Thá/Ngái Viát
Chúa Nhật, 02 Tháng 8 Năm 2009 21:58

phán kháng các váng dán Trung Quác vi phám chá quyán, thá lái quáng thuác ná trên hái phán cáa ta, hút cát dác sông biên giái, xâm phám ngá tráng mát cách tán dù lác láng biên phòng hai nác tuán tra 24/24.

Đình Trà Cá nám khiêm tán so vái nháng

công trình cáa ngái Trung Quác. (Hình: Thiên Thá/Ngái Viát)

Mát ông lão ở làng chài nhìn thái ván mà thát lên, “Danh nghĩa là đát cáa mình nháng Trung Quác đã thuê trong 50 năm tái, không chá Trà Cá, Móng Cái, mà cá cái tánh Quáng Ninh này, tá cái sân golf, khách sán, các khu trung tâm mua sám, quáng tráng, cho đán cái quán ăn vá hệ đáu có chá là ngái Trung Quác. Sáng trên đát Viát nháng ngái Viát chá là ká làm thuê lái phái tiêu dùng mái thá hàng hóa cáa Trung Quác thì có đau không, có lo không?”

Mũi Sa Vĩ-Trà Cá ván là cáa ta nháng chuyán gì đang xáy ra nái đây?

Ngày trác, đáng tá mũi Sa Vĩ đáa đáu phía Đông cáa Tá quác có thá chiêm ngáng đác vá đáp cáa bá bián Trà Cá cong và dài 17 cây sá đác mánh danh là thá máng nhát Viát Nam. Nháng bây giá nhìn tá bác phù điêu Trà Cá chá là mát bãi láy xác xách, bá bián bá bám nát, rào kín bái các dá án cáa Trung Quác, có cháng chá là hai cây đa do ông Trán Đác Láng (cáu chá tách nác) và Nguyán Tán Dũng (đáng kim thá táng) tráng, nó ở máy u trác gió bián Đông Bác thái vào. Gán đó là bác phù điêu hình 3 ngán phi lao ghi câu thá “Tá Trà Cá đán ráng đáng đán Cà Mau ráng đác...” cáa nhà thá Tá Háu mà nhiáu ý kián cho ráng vá trí này nên khác bài thá Nam Quác Sán Hà, đó mái là khí phách cáa dân tác Viát Nam.

Bác nhác thay! Án ngá mũi Sa Vĩ ngày nay là sân golf 18 lá bánh tráng cáa Trung Quác. Đá láy đát làm sân golf này, ngái ta đã cho di đái cáng ngôi miáu thá thán hoàng làng, rái báng cá

Tỏi mũi Sa Vĩ nhìn về Móng Cái: Trung Quốc làm chướng, Việt Nam làm thuê

Tác Giả: Phóng sự của Thiên Thä/Ngä i Viät
Chúa Nhật, 02 Tháng 8 Năm 2009 21:58

Đường biên phòng nằm sát mép biển vào sâu trong bờ. Bao quanh sân golf là rừng phi lao cao kín, ngoài là dây kẽm gai che chắn mồm miệng thì mò tởm bên ngoài.

Vành đai biên giới Việt-Trung. (Hình: Thiên Thä/Ngä i Viät)

Sân golf án ngữ, khách sạn bao vây đã khiến làng chài Trà Cä thay đổi đi nhiều. Giờ đây làng chài đã hoang vắng, người phố đã trôi ra khơi, một số chuyển sang nghề nuôi thủy sản, chủ yếu là tôm thẻ khi sân golf hút khách sạn mọc lên. Năm mùa mưa thì cá tôm mồm năm miệng tháng, môi trường càng ô nhiễm, vì nước thải từ sân golf và khách sạn đổu đổu xuống biển, bà con đã phẫn nộ ánh nhìn người nông dân quan nào đổu ra cứu giúp. Có chăng chỉ là biên biển kết luận nước thải sân golf quä tở Móng Cái đặt tiêu chuẩn và đổu cä Sä Khoa Học-Công Nghệ Quốc gia Ninh cho phép thải trực tiếp ra biển. Cũng xin nói thêm, từ Vịnh Hạ Long đến Trà Cä, tất cả các khách sạn lớn ven biển, hầu hết có vốn đổu từ của Trung Quốc, đổu đổu cä phép đặt ống nước thải trực tiếp ra biển, cũng đó thì khách du lịch ven biển tìm kiếm nhiên, với kiểu làm du lịch này thì quá vô nhân đạo với một quan thế giới. Trong khi đó, phía Việt Nam đã cho phép phía Trung Quốc đổu từ xây dựng thêm một số sân golf hạng khách sạn 5 sao, gần kết với hoạt động của sân golf đã có, biển Trà Cä đang và sắp tiếp tục đổu quy hoạch và kêu gọi nhà đổu từ Trung Quốc vào khai thác. Nhưng gì cha ông đổu đổu, đã phải đánh đổi bằng xương máu đổu gìn giữ thế mà thì sao người ta lại không đổu đổu Sa Vĩ như thế ?!

Tỏi mũi Sa Vĩ theo con đường như a đường mái đình Trà Cä, hai bên đường đã thay đổi đi nhiều, nhà cao tầng, khách sạn nhà trọ mọc lên nhiều, nhưng vẫn thấp thoáng những căn nhà gỗ và vách trong những căn nhà gỗ buän đổu cay mät. Trà Cä đã thay đổi đi rất nhiều nhưng ngôi đình Trà Cä là vẫn thế gần 600 năm qua. Nếu đình Trà Cä là báu vật là cốt lõi của những di sản văn hóa của Việt Nam thì vùng biển này thì người dân Trà Cä sống làm người nước Nam, có chút vốn "thông người" làm ma nước Nam như một bộ lão trong làng đã khẳng định.

Tôi vào đình thä p nhang rồi cùng lũ trẻ xem bài chòi, nhưng câu ca dao, nhưng hä i mỡ dài vang lên mồm khi có chòi nào "tở i" khiến tim tôi rung lên, nhưng đôi mắt ánh lên nước mắt, đó là tình yêu thiêng liêng tôi tìm thấy nơi đây của người Trà Cä ...

Thành phố Móng Cái ngày nay

Rồi Vào hè Long trong công nhân mua chiếu lát phố, để tính số tiền Móng Cái sau 4 giờ ngồi xe nhúng kẹt xe và đường xấu khi n hành trình gian nan này kéo dài gần 6 tiếng. Đó n đường này có lẽ không dành cho nhúng ngườ i y u tìm. Đường đến Móng Cái đã xuống cấp trầm trọng do nhúng chiếu xe container t i hàng t Trung Quốc về đã ngày đêm cày x i con đường này không thủng tí c. Con đường đèo v n h p và nh i u cua g t liên t c nhúng các các bác container x này chúng ai nhúng ai, đua, v t h n c trên phim hành đ ng. Nguy hi m r ình r p nhúng dân 3 mi n v n r nhau về Móng Cái nhúng tr y h i, k không ru ng n ng tha ph ng lên đây làm c u v n, ngườ i có v n lên đây đánh hàng đi buôn.

X biên i này không phải là n i d ki m t i n nhúng ngườ i ta nghĩ. Làm c u v n hay đ ng bán hàng thuê cho ch Trung Quốc cũng chúng đ n gi n chút nào. Đ ng t i n ki m đ c n i đây là đ ng t i n m hôi và máu. Th nhúng, ngườ i ta v n b quê ra đây ki m t i n, theo h dù v t v thay vì q quê đối h h ng. Có ngườ i đ v , đ chúng, có gia đình đ t d i u nhau m n nhà thuê t m b , r i cũng qua ngày. Ngườ i ta ch a có s li u thúng kê có bao nhiêu c u v n đ t Móng Cái v i g n 10 cái ch và trung tâm mua s m này. Sáng m t ra đã th y h khuân vác nhúng núi hàng hóa nhúng di n xi c. Chi u v c nhà loay hoay v i mi ng th t m ăn qu t ba ngày v n còn, m g c c ngườ i nhúng v n cày kh e nhúng trâu. Th mà b n ch ngườ i Tàu nói v i t i r ng chúng không thích m n lao đ ng ngườ i Việt vì ngườ i Việt l i h n ngườ i c a nó, nó ch cho th y cái qu ng tr ng Hòa Bình g n c a kh u đ c phía nó xây đ ng v i t c đ nhanh chóng m t, lao đ ng c a nó làm v i c c t l c mà chi phí l i th p h n ngườ i Việt.

Đ v t v h n c u v n có l là nhúng ngườ i bán hàng thuê cho ch ngườ i Tàu ch Trung Tâm Móng Cái. Ch này ch h p t 8 gi sáng đ n 12 gi là đ ng c a vì ch ngườ i Tàu ph i v bên kia. Trung bình m i tháng t i n l ng c a ngườ i bán hàng là m t tri u đ n m t tri u hai, nhúng đòi h i ph i bi t t i ng Tàu, nhanh l , vui v , khôn khéo. Công vi c tuy nhúng nhúng nhúng nhúng ngườ i bán hàng thuê thúng ki m thêm m t công vi c n a làm thêm vào bu i chi u n u mu n t n t i đ t này.

Đêm xuống, trên phố ch còn l i nhúng ngườ i bán hàng rong, du khách và ngườ i có t i n, còn nhúng ngườ i lao đ ng nghèo đã s p c a tr ng s m đ sáng mai d y s m đi công hàng trên l ng. Ch đêm Móng Cái đ ng vui náo nh i t v i nhúng gian hàng qu n áo, giày dép, hàng l u ni m giá r , c nh đó là khu m th c v i các món ăn ki u Tàu, nào là rau mu ng n ng, nào là xì d u và ng p đ y t i s ng trên bàn ăn. Cũng th t l , h u h t ch các quán ăn, nhà hàng thành phố này đ u là ngườ i Tàu, còn ph c v là ngườ i Việt. c các quán nh u ch đêm thúng ng t p trung thanh niên choai choai ngườ i Việt, ăn nh u no say, r i phóng xe b t m ng không nón b o hi m, th nh thúng chúng đ ng l i đánh l n, đ m chém, gái bán hoa giành khách cũng đ u đ khi p r n.

Không th không nh c đ n nhúng ngườ i Việt giàu có m nh đ t này, nhìn nhúng chi c M c, Audi, Lexus, BMW đ i m i l t nhúng m c c i qu n quanh thành phố cũng đ bi t h ăn nên làm nh th nào, bi t th m c lên nh n m, ngườ i ta đua nhau đ u t quy ho ch các khu bi t th v n. Nhúng vùng biên i này t i n ki m đ c đ a ph n là t buôn hàng l u và buôn t i n và t t i n mà ra đôi khi đi tù, ăn đ n cũng do t i n.

c các quán ăn, nhà hàng sang tr ng thì càng v ng bóng ngườ i Việt, n u có thì cũng là tay ch

Tôi, luôn cùng kề cùng các cô bé cháa quá hai mái. Các cô xinh cháng kém gì máy em “chân dài” Hà Thành, cũng thanh lách, cũng sành đáu, cũng điêu ngoa và giang há bác nhát. Trà Tàu và tái là nháng thá tháng trác trên bàn ăn, còn nác mám thì cháng bao giờ xuát hián nái đây, nó gán nhá bá xóa sá khái kháu vá cáa ngái Viát ở Móng Cái, ngay cái thá nác chám cáa món gái cuán khá ngon trong chá Móng Cái cũng đác ngái ta đác chá công phu tá nác muái đá thay nác mám. Trên bàn, khi ăn nháng cháng ở Tàu ăn-nói-nhìn luôn nháp nhàng khéo léo hán chá Viát, chác chác nháng cô gái Viát phác vá bàn đác mái các bia phái ván váo thát lái trác bàn tay sá mó cáa nháng gã đàn ông Tàu trong sá thá thánh thoáng tán tháng cáa chá nhà hàng ngái Tàu. Hát bàn này đán bàn khác, công viác báng bê thác ăn cáa nháng cô gái này đôi khi cũng lám tái nhác nháng phái luôn miáng cái tái chào hái báng đôi thá tiáng. Nháng ngày này viác mát đái gia ngái Viát khát tiáng giàu có và ăn chái ở xá Móng Cái bá công an bát đá thành đá tài trên bàn ăn. Rái tin nháng ngái buôn tián ngái Viát bá bát ở Đông Háng cũng gây ráng đáng giái đái tián. Nháng tin tác phián toái lái đác đáp qua, thay vào đó các chá làm ăn bàn tính viác sá chán lô nào trong khu tháng mái Móng Cái Plaza đán ráng cáa con trai ông Trần Đác Láng sáp khánh thành sau mát thái gian gián đán do kinh tá suy thoái. Có gì tát xáu ngái ta cá phái ra trên bàn ăn váa có bia hiáu váa có trà Tàu nghi ngút khói. Còn tôi, cháng ăn đác gì vì nhà hàng không có nác mám nháng lái dáy mùi tái sáng, cũng cháng quen uáng trà nóng thá là loay hoay tính tián bác ra phá tìm mát quán ăn còn gác Viát, dù nó nám hút trong con đáng nhá.

Sau chián tranh biên giới Tháng Hai năm 1979, thá trán Móng Cái bá tàn phá náng ná, mãi đán năm 1991, sau khi quan há Viát-Trung trá lái bình tháng thá sá trao đái buôn bán qua lái cáa kháu Bác Luân ngày càng tăng lên. Thành phố Móng Cái đác thành láp ngày 25 Tháng Chín năm 2008 trên cá sá toàn bá đán tích tá nhiên và dân sá cáa thá xã Móng Cái cũ.

Móng Cái cũng nhánháu thành phố vùng giáp biên khác, nhiáu cáa hàng, trung tâm tháng mái, khách sán, khu vui chái giái trí đác đáu tá bái các công ty, táp đoàn lán cáa Trung Quốc. Mát trong 2 khu giái trí, kinh doanh lán nhát thành phố trá Móng Cái là cáa cáa công ty Háng Ván và công ty liên doanh Hái Ninh-Lái Lai. Nhánháu nhà đáu tá Trung Quốc khác, 2 công ty này đác thuê đát 50 năm vái nhiáu loái hình kinh doanh nhá sáng bác, khách sán, sàn nháy, đách vá, mua sám hàng hiáu (nhái), cáa hàng đá ăn Trung Quốc. Cuái tuán, khách du lách tá Trung Quốc, Hongkong, Đài Loan đán Móng Cái nghángái rát đông, các nhà hàng, khách sán cho đán sân golf đáng nhá hoát đáng hát công suất. Tát cá tián đáu cháy vào túi chá Trung Quốc, cháng có thá gì cáa Việt Nam đác tiêu dùng, tránháng ngái phác vá luôn là ngái Việt Nam biát hai thá tiáng.

Riêng vái Trung Tâm Tháng Mái Háng Ván hián nay đã bá phía Việt Nam đóng cáa, đình chá thi công và hoát đáng mà lý do thì bá bát kín. Đác biát đây là vá viác liên quan đán an ninh chính trị, trong thái gian thi công tái Trung Tâm Tháng Mái Háng Ván này phía Trung Quốc đã cho đào đáng hám thông qua biên giới, may mán là phía Việt Nam káp thái phát hián, cháng ai biát Trung Quốc đã đào đán đâu, Việt Nam xá lý làm sao vái cái đáng hám và nghĩ sao vá tình bán háu nghá Viát-Trung. Váy mà ngái ta ván không run tay ký quyát đánh cho phép các đá án cáa Trung Quốc đóng chiám các vá trí quan tráng cáa quác gia.